



Próbny egzamin ósmoklasisty — arkusz 5

„Zemsta”, tekst publicystyczny, język, wypracowanie

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 34 pkt

Czas: 90 min

13 zadań · 34 punkty · 90 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)

OTWARTE

Przeczytaj tekst. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Bilet do innego świata

Coraz więcej nastolatków spędza wieczory przed ekranem. Seriale, filmy i gry są na wyciągnięcie ręki. Po co więc wychodzić z domu do teatru?

Zwolennicy teatru odpowiadają: bo to przeżycie, którego nie da się powtórzyć. Każdy spektakl jest trochę inny, a aktorzy grają na żywo — tu i teraz, kilka metrów od widza. Teatr uczy też skupienia: przez dwie godziny nie można przewinąć sceny ani sprawdzić wiadomości w telefonie.

Przeciwnicy zauważają, że bilety bywają drogie, a w małych miejscowościach teatru po prostu nie ma. Dodają, że dobry film także potrafi poruszyć, a obejrzeć go można w każdej chwili.

Uważam, że obie strony mają trochę racji, ale teatr zasługuje na szansę. Szkoły mogą organizować wspólne wyjścia, a wiele teatrów proponuje tańsze bilety dla uczniów. Wybierzcie się choć raz — może odkryjecie świat, którego nie zastąpi żaden ekran.

1. Autor przedstawia się jako aktor teatralny. — P / F
2. Tekst podaje dokładne ceny biletów do teatru. — P / F
3. Tekst zaczyna się od opisu wieczorów nastolatków. — P / F
4. Tekst kończy się zachętą do pójścia do teatru. — P / F

Odpowiedź: 1. F; 2. F; 3. P; 4. P**Rozwiązanie:** Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Jaki jest główny cel autora?

- A. zachęta do oglądania seriali
- B. reklama konkretnego spektaklu
- C.** przekonanie czytelników, by dali szansę teatrowi
- D. opisanie historii teatru

Odpowiedź: **C****Rozwiązanie:** Poprawna odpowiedź: przekonanie czytelników, by dali szansę teatrowi.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Który fragment jest argumentem przeciwników teatru?

- A.** bilety bywają drogie
B. aktorzy grają na żywo
C. teatr uczy skupienia
D. każdy spektakl jest inny

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: bilety bywają drogie.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu.

1. Co, według autora, mogą zrobić szkoły i teatry?

2. Jaki problem porusza tekst? Odpowiedz jednym zdaniem.

Odpowiedź: 1. Szkoły — organizować wspólne wyjścia; teatry — proponować tańsze bilety dla uczniów.; 2. Czy warto chodzić do teatru, skoro filmy i seriale mamy w domu.

Rozwiązanie: Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2

Przeczytaj fragment utworu. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Aleksander Fredro, „Zemsta” (fragment aktu IV)

CZEŚNIK

No, no — pisz waść — a dokładnie.

/ dyktuje /

Bardzo proszę... mocium panie...

Mocium panie... me wezwanie...

Mocium panie, wziąć w sposobie,

Mocium panie... wziąć w sposobie,

Jako ufność ku osobie...

Mocium panie, waszmość pana;

Która, lubo mało znana...

Która, lubo mało znana...

/ pokazując palcem /

Cóż to jest?

DYNDALSKI

/ podnosząc się /

Żyd, jaśnie panie.

Lecz w literę go przerobię.

CZEŚNIK

Jak mi jeszcze kropla skapie,

To cię trzepnę tak po łapie,

Aż proformę wspomnisz sobie. —

Czytaj waść.

DYNDALSKI

/ czyta /

Bardzo proszę, mocium panie,

Mocium panie, me wezwanie,

Mocium panie, wziąć w sposobie,

Mocium...

CZEŚNIK

/ wrywa i drze papier /

Niech cię czarci chwycą

Z taką pustą mózgownicą!

«Mocium panie» — cymbał pisze!

DYNDALSKI

Jaśnie pana własne słowo.

CZEŚNIK

Milcz, waść! — przepis to de novo,

«Mocium panie» opuść wszędzie.

Objaśnienia: waść, waszmość — pan (zwrot grzecznościowy); w sposobie — tu: jako; lubo — chociaż; Żyd — tu: kleks; proformę — tu: nauczkę; czarci — diabli; Dyndalski — marszałek (sługa) Cześnika.

1. We fragmencie rozmawiają Cześnik i Dyndalski. — **P / F**
2. Dyndalski pisze list bez żadnych kłopotów. — **P / F**
3. Cześnik dyktuje list Dyndalskiemu. — **P / F**
4. Cześnik sam zapisuje list. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. P; 4. F

Rozwiązanie: Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Słowa „mocium panie” to w ustach Cześnika:

A. nazwa listu

B. imię Dyndalskiego

C. tytuł urzędowy

D. jego ulubione powiedzonko

Odpowiedź: **D**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: jego ulubione powiedzonko.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Do jakiego rodzaju literackiego należy „Zemsta”?

- A. do publicystyki B. do liryki **C. do dramatu** D. do epiki

Odpowiedź: **C**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: do dramatu.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie fragmentu utworu.

1. Jaką cechę charakteru Cześnika pokazuje fragment? Uzasadnij.

2. Jakie polecenie wydaje Cześnik na końcu fragmentu?

Odpowiedź: 1. np. porywczość — krzyczy, grozi Dyndalskiemu i drze papier.; 2. Każe przepisać list od nowa i pominąć wszędzie „mocium panie”.

Rozwiązanie: Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1

2. 1 pkt — podpunkt 2

Wypisz ze zdania imiestów i nazwij jego rodzaj.

1. Płynąca rzeka szumiąta cicho. — _____

2. Zjadłszy obiad, Ola wyszła na spacer. — _____

Odpowiedź: 1. płynąca — imiestów przymiotnikowy czynny; 2. zjadłszy — imiestów przysłówkowy uprzedni

Rozwiązanie: Imiestowy przymiotnikowe: czynny (-ący), bierny (-ny, -ty, -ony); przysłówkowe: współczesny (-ąc), uprzedni (-wszy, -wszy). Punkt za imiestów z poprawnym rodzajem.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1

2. 1 pkt — podpunkt 2

Nazwij rodzaj zdania podrzędnego.

1. Poszedłem do biblioteki, żeby wypożyczyć książkę. — _____
2. Kto pyta, nie błądzi. — _____

Odpowiedź: 1. zdanie podrzędne okolicznikowe celu; 2. zdanie podrzędne podmiotowe

Rozwiązanie: Zadaj pytanie od zdania nadrzędnego do podrzędnego (co? jaki? kiedy? po co? dlaczego? gdzie? kto?).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Zapisz poprawnie (zasady pisowni obowiązujące od 1 stycznia 2026 r.).

1. (nie)pomalowany płot — _____
2. (p/P)ark (ś/Ś)ląski — _____
3. (pół)żartem — _____

Odpowiedź: 1. niepomalowany płot; 2. Park Śląski; 3. półżartem

Rozwiązanie: Od 2026 r.: „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym oraz z imiesłowami przymiotnikowymi łącznie; mieszkańcy miast, nazwy obiektów (Plac, Park) i nazwy wyrobów wielką literą.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Co znaczy frazeologizm „mieć muchy w nosie”?

- A.** mieć zły humor **B.** szybko uciec **C.** zachować sekret **D.** mówić na próżno

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: „mieć muchy w nosie” — mieć zły humor.

Błędne odpowiedzi: pozostałe znaczenia należą do innych frazeologizmów.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

1. Czy spór może prowadzić do czegoś dobrego? Napisz rozprawkę. Odwołaj się do „Zemsty” oraz innego utworu literackiego.
2. Napisz opowiadanie z elementami humoru o liście albo wiadomości, która nie wyszła tak, jak miała.

Odpowiedź: 1. ocenia nauczyciel według kryteriów; 2. ocenia nauczyciel według kryteriów

Rozwiązanie: Rozprawka: teza lub hipoteza, co najmniej dwa argumenty z przykładami (w tym z lektury obowiązkowej), wniosek. Opowiadanie: zgodna z tematem fabuła, narrator, punkt kulminacyjny, elementy twórcze (dialog, opis przeżyć).

Punktacja:

1. **2 pkt** — realizacja tematu i formy wypowiedzi
2. **2 pkt** — elementy retoryczne (rozprawka) lub twórcze (opowiadanie)
3. **2 pkt** — kompetencje literackie i kulturowe (trafne odwołanie do lektury)
4. **1 pkt** — kompozycja: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity
5. **1 pkt** — styl i poprawność językowa
6. **1 pkt** — poprawność ortograficzna
7. **1 pkt** — poprawność interpunkcyjna

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (34 pkt)

34–31 pkt: bardzo dobry · 30–26 pkt: dobry · 25–19 pkt: dostateczny · 18–14 pkt: dopuszczający · 13–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.